

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Franziskanische Texte - Cod. St. Peter perg. 28

Zabern, [Überwiegend 1494-1495]

Regula bullata

[urn:nbn:de:bsz:31-19346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-19346)

Dominus episcopus servus servorum;
 dilectis filijs fratri fra
 nisco et alijs fratribus
 de ordine frimmino
 ru: salute et apostolica
 benedictione. Solet an
 nuere sedes apostolica pi
 is votis; et honestis
 petencium desideriis;
 favore benivolū im

partici. **E**a ppter dilecti
in dño filii. vris pijs
precibus indinati; or
dinis vri regulã a bo
ne meorie innocencio
papa predecessore nro
approbatã. annotatã
presentibus: auctori
tate vob aplica confir
mamus: et presentis
scripti patrocinio co
muniim. **Q**ue talis e.

In nomine dñi: incipit
vita et regula firmi minor.

Regula .i. cap.

Regula et vita minor
firmi hec est: sa-

liet dñi nri ihu cristi
scm euangelium obser-
uare: uiuendo i obia.
sine pprio: et i castita-
te. frater franciscus p-
mittit obiam et reue-
rentiam dño ipe hono-

rio ac successoribus eius
canonice intrantibus:
et ecclesie romane. Et
alii fratres: teneantur fratri
francisco et eius successoribus
obedire. **De his
qui volunt vitam istam
accipere: et qualiter re-
cipi debeant. ij. cap.**

Iqui voluerit
hanc vitam accipere.
et venerit ad

fr̄s nr̄os : mittat eos
 ad suos m̄istros p̄u-
 oiales : quibꝫ solū mo-
 do et nō aliis recipien-
 di fr̄s licentia cōcedat.
Ministri vero diligen-
 ter examinet eos de fide
 catholica : et ecclēsia-
 sticis sacramētis. **E**t
 si hec oīa credant ; et
 uelint ea fideliter cōfite-
 ri. et usqꝫ infusē firmi

ter obseruare: et uxo-
res nō habēt; ul' si hnt.
et iā monasteriū intra-
uerit uxores. ul' licētiā
eis dederint auctē d'yo-
celani ep̄i. voto conti-
nentie iā emisso: et il-
lius etatis sūt uxores
q' nō possit de eis oriri
suspicio; dicāt illis uer-
bū scti euāgelij. q' ua-
dant et uendant oīa

sua : et studerit ea pau-
 peribus erogare. **U** si
 facere no potuerit : suf-
 ficit eis bona voluntas
Et caueat fr̄es et eor̄
 m̄istri. ne solliciti sint
 de rebus suis temporalib⁹ :
 ut libe faciat de rebus
 suis. quocquid dñs in-
 spirauerit eis. **S**i tñ cō-
 siliū ip̄or̄ requiratur ;
 licentiā habeat m̄istri

ro
 hnt.
 mtra
 cna
 dyo
 mti
 et il
 es
 mri
 succ
 ia
 ia

mittendi eos ad aliquos
deum timentes: quorum
consilio bona sua pau-
peribus erogentur. **Po-**
stea concedit eis panos
probationis; videlicet du-
as tunicas sine capu-
cio. et cingulum et bra-
cas. et caparone usque
ad cingulum: nisi eisdem
mistris aliud secundum deum
aliqui videatur. **¶** finito

vero anno probacōis
 recipiant ad obediē-
 ciā: pmittentes vitā
 istā et regulā sꝑ obser-
 uare. **E**t nullo modo li-
 cebit eis de ista religioē
 exire. iuxta mādatū dñi
 pape; qā scdm sōm euā-
 gelii. nō mittēs manū
 suā ad aratru. et aspici-
 eis retro: apertus est re-
 gno dei. **E**t illi qui iam

pmiserit obiam habe
ant unā tunicā cū ca
puo: et aliā sine capu
o. qui voluerit habē.
Et qui necessitate cogū
tur: possūt portare cal
camenta. **E**t frēs omīs
vestimētis vilibus in
duant: et possint ea
reperire de sacris et a
liis pecuis: cū bñd cōne
di. **V**os moneo et ex

hortor. ne despiciat neque
iudicent homines quos
vident mollibus vesti-
mentis et coloratis indu-
tos; uti cibis et potibus
delicatis: sed magis u-
nuscuique iudicet et de-
spiciat semetipsum. **De**
diuino officio. et ieu-
niio; et qualiter fra-
tres debeant ire per-
mundum: tertium cap.

Queria faciat di
uinu officiu
scdm ordinem
scie romane ecclesie. ex
cepto psalterio: ex quo
habe poterit breuaria.
Laici uo dicat viginti
quatuor pnc p matu
tino. p laudibus quinq;
p pma tertia sexta no
na. p qualibet istaru
horar septē: p uespis

14
aut duodecim; pro cō-
pletorio septē: et orēt
p̄ defunctis. Et ieiunēt
a festo oīm scōr̄: usq̄
ad natiuitatē dñi.

Sanctā vero quadra-
gesimā que incipit ab
epiphania dñi. usq̄
ad continuos quadra-
ginta dies. quā dñs suo
scō ieiunio cōsecrauit:
qui volūtarie eā ieu-

nāt bñdicti sunt a dño;
et qui nolūt nō sunt
astricti: sed aliā usq;
ad resurrectionē dñi
ieiument. **I**llis at tem-
poribus: nō teneant
nisi sexta feria ieiuna-
re. **T**empore vō mani-
feste necessitatis: nō te-
neant frēs ieiunio cor-
porali. **C**onsulo vero
moneo et exhortor frēs

meos in dño ihu xp̄o;
 ut q̄n uadūt p̄ mūdū
 nō litigent neq; cōten-
 dant uerbis. nec alios
 iudicent: sed sint mu-
 tes. pacifici. modesti.
 mansueti et hūiles:
 honeste loquētes oib;
 sicut dicit **E**t nō debe-
 ant equitare: nisi ma-
 nifesta necessitate uel
 infirmitate cogant̄.

dñs
 ut
 rōg
 mī
 tem
 aut
 una
 am
 rōt
 o m
 uero
 fies

In quacūq; domū itra
uerint: primū dicant.
Pax huic domui. Et
scdm sōm euāgelii.
de oibus cibus qui ap-
ponūt eis: liceat mā-
ducare. *Et frēs nō re-
cipiant pecuniam.*

Re. iiii. capitū.
Papio firmiter
fratribus uni-
uersis; ut nullo modo

denarios ul' pecuniã
 recipiant : per se ul' p
 interpolitã personam.
Tame p necessitatib?
 infirmoz. et alijs frĩ
 bus induendis : per
 amicos spũales minu
 stri tantũ et custodes
 sollicitã curã gerant.
 scdm loca et tempora
 et frigidis regiones :
 sicut necessitati eoz vi

itra
 ant
 Lt
 u.
 ap
 ma
 r
 m.
 plu
 ite
 om
 mod

derunt expedire; eo sp
saluo: ut sicut dictu
est. denarios ul' pecu
niam nō recipiant.

De modo laborandi

Ma .v. capl.
Htres illi quib?
graciā dedit

dn̄s laborandi. labo
rent fideliter et deuote;
ita q̄ excluso ocio aie
iunio. sc̄e orōnis et

devocōis spm̄ nō extin
 guat: qui debent cetera
 temporalia deseruire. De
 mercede vō laboris pro
 se et suis fr̄ibus corp̄is
 necessaria recipiāt. pre
 ter denarios uel pecuni
 am; et hoc hūiliter sic
 decet seruos dei: et pau
 pertatis sc̄illime lecta
 tores. *¶ V̄ fr̄es nichil
 sibi approprient. et*

sp
 tu
 en
 it.
 ndi
 apl.
 ubi
 it
 labo
 ot
 aic
 et

de elemosina petenda;
et de fratribus infirmis:

Res .vi. capl.

Nichil sibi ap-
proprient. nec
domū nec locū. nec ali-
quā rem: sed tanq̄ pe-
regini et aduene in hoc
seculo. i paupertate et
huilitate dño famulā-
tes; uadant p elemosinā
cōfidenter. Nec oportet

18
eos uereri dari: quia dominus
pro nobis se fecit pauperem
in hoc mundo. **H**ec est il-
la celsitudo altissime
paupertatis; que uos ca-
rissimos fratres meos here-
des et reges regni celorum
instituit: pauperes reb-
fecit. uirtutibus subli-
mauit. **H**ec sit portio
uira: que producit in terra
uiuendum. **C**ui dilectissimi

Y Sub celo

fr̄es totaliter inherētes:
nichil aliud p̄ noīe dñi
n̄ri ih̄u xp̄i in p̄p̄tū h̄a
bere uelitis. **E**t ubiq̄
sūt fr̄es et se inuenerunt.
ostendant se domesticos
inuicem inter se: et secu-
re manifestet un⁹ alti
necessitatē suā. **Q**uia
si mater nutrit et dili-
git filiū suū carnalē;
quāto diligentia⁹ debet

quis diligere ⁊ nutrire
 fr̄m suū spūalem: Et
 si quis eorū infirmita-
 tem ceciderit: alij fr̄s de-
 bent ei seruire. sicut uel-
 lent sibi seruari. **De pe-**
nitencia tribus peccā-
tibus imponenda: viij.

Siqui fra- **capl.**
 trū instigante
 inimico morta-
 liter peccauerit. p illis

peccatis de quibus ordi-
natum fuerit inter fratres.
ut recurratur ad solos
magistros provinciales:
teneantur predicti fratres
ad eos recurrere. Quod
poterunt sine mora. **I**tem
vero magistri si presbiteri
sunt: cum illis iungant
illis penitentiam. **S**i vero
presbiteri non sunt: iun-
gi faciant per alios sacer-

dotes ordinis. sicut eis
 scdm dñi meli⁹ videbit⁹
 expedire. Et cauere debet
 ne irascant⁹ et cōturbet⁹
 ppter pctm̄ alicui⁹: q̄a
 ira et cōturbatio in se
 et in alijs impediūt ca
 ritatem. **De electione
 generalis m̄ltri hui⁹
 fraternitatis. et de ca
 pitulo penthecostes:
 octauū capitulū**

concord
 r̄m̄.
 solos
 als:
 fr̄s
 m̄m̄
 a p̄
 iten
 tam
 si v̄
 ium
 ac̄r

Universi fratres
unū de fratribus
isti⁹ religionis.
teneant⁹ semp habere
generale mīstrū. et ser-
vū totū⁹ fraternitatis:
et ei teneant⁹ firmiter
obedire. Quo decedente.
electio successoris fiat
a mīstris provincialib⁹
et custodibus in capi-
tulo penthecoltes: in

quo p̄uiciales m̄stri
 teneantur semp̄ ī simul
 conuenire; ubi q̄q; a
 generali m̄stro fuerit
 constitutū. Et hoc se
 mel in tribus annis:
 ul' ad aliū terminū
 maiorē ul' minorē;
 sicut a predicto m̄stro
 fuerit ordinatū. Et si a
 liquo tempe appareret
 vniuersitati m̄stroꝝ

pruencialiu et custodiu.
predictu mstru no esse
sufficente ad seruiciu
et conuue utilitatem
fratru ; teneantur predi
cti frs quibus electio
data est : in noie dnu
aliu sibi eligere i custo
dem. Post capitulu vo
penthecostes : mstri et
custodes possint lingu
li si voluerit. et eis expe

dice videbitur; eodē an-
 no in suis custodiis.
 Semel frēs suos ad capi-
 tulū cōvocare **De pre-**
dicatoribus: nonnū

Hereticos nō capl.
 predicent in e-
 piscopatu ali-
 cuius epī: cū ab eo illis
 fuerit contradictū. Et
 nullus fr̄m pplo perit
 audat predicare: nisi

a ministro generali huius
fraternitatis fuerit exa
minatus et approbatus:
et ab eo sibi officium pre
dicacionis concessum. **N**o
neo quoque et exhortor
eosdem fratres. ut in predi
cacione qua faciunt. sint
examinata et casta e
orum eloquia: ad utili
tatem et edificacionem po
puli; annuncians

: uia et uirtutes. penia
 et gloria. cu breuitate
 sermonis: quia uerbu
 abbreuiatu fecit dñs su
 per terram. **De amono**
nitione et correctione
fratru: dñm caplin.

Patres qui sūt
 ministri et ser
 uū alios fr̄m.
 uisitent et moneant
 fr̄s suos humiliter. et

caritativè corrigat eos:
nō precipientes eis ali-
quid quod sit cōtra ani-
mā suā et regulā nēc
Sfratres vō qui sūt sub-
diti: recordentur q̄ pro-
pter dēū abnegaverūt
proprias voluntates.
Inde firmiter precipio
eis. ut obediant suis
mīstris in oībus que
p̄miserūt dñō observa

re: et nō sūt contraria
aīe sue. et regule nr̄e.

Et ubiq̄q; sūt fr̄es qui
sārent et cognoscerent
se nō posse regulā spi-
ritualiter obseruare:
ad suos m̄istros debe-
ant et possunt recurrere.

Ministri v̄o caritati-
ue et benigne eos reci-
piant: et tantā fami-
liaritatē habeāt circa

ip̄os; ut dicē possint
eis et facē. sicut dñi ser-
uis suis **N**am ita de-
bet esse: q̄ m̄ltri sint
serui om̄i fr̄m **H**onore
vero et exhortor ī dño
ih̄u xp̄o; ut caueant
fr̄s ab om̄i superbia.
vana gl̄a. inuidia. a-
uaria. cura et solli-
tudine hui⁹ s̄di: detra-
ctione et murraci-

one. **E**t nō curent nesci-
 entes litteras litteras
 discere: sed attendant
 qđ sup oīa desiderare
 debent habē spm̄ dñi.
 et scām ei⁹ opacionē;
 orare semp ad dñi pu-
 ro corde. et habē humi-
 litatē et paciām in per-
 secucōe et infirmita-
 te: et diligere eos qui
 nos psequūt. reprehēn-

Dicit et arguit: quia di-
cit dominus **D**iligite inimicos
vros: et orate pro
persequentibus et calu-
miantibus vos **B**ea-
ti qui persecutionem patient
propter iustitiam:
quoniam ipse est regnum ce-
lorum **Q**ui autem perseve-
raverit usque in finem:
hic salvus erit **Et fra-
tres non ingrediantur**

26
monasteria mona-
charu: xi capitulu!

Precipio firmi-
ter fratribus uni-
uersis: ne ha-
beant suspecta consora-
a uel consilia mulier;
et ne ingrediantur mo-
nasteria monachas:
preter illos quibus a
sede apostolica concessa
est licentia specialis.

Nec fiant compatri
viroz uel mulierū :
ne hac occasione inter
frēs uel de frībuz scan
daliū oriatur **De eun
tibus inter saracenos
et alios infideles : xij.**

Uicunq; capl.
fiatru diuina
inspiracōe uo
luerunt ire inter sara
cenos et alios infide

les : petant inde licen-
 ciam a suis ministris
 provincialibus. **M**ini-
 stri vero nullis eundi-
 licenciam tribuant :
 nisi eis quos viderint
 esse idoneos ad mit-
 tendum. **N**o hec per obe-
 dienciam iungo mi-
 nistris. ut petant a
 dno papa uniuersale
 romane ecclesie cardi-

nalibus; qui sit guber-
nator = protector et
corrector istius frater-
nitatis. ut semp sub-
diti et subiecti pedib⁹
eiusdem sancte ecclesie.
stabiles in fide catho-
lica. paupertate et hu-
mitatem et scm̄ euan-
gelium dñi nr̄i ih̄u xp̄i.
quod firmiter promi-
sumus: obseruemus.

Nulli ergo omnino hominum
 liceat hanc paginam
 nostre confirmationis in-
 fringere. uel ei ausu te-
 merario contraire. **S**i
 quis autem hoc atten-
 ptare presumpserit: in-
 dignatione omnipotentis
 dei. et beatorum petri et pau-
 li apostolorum eius se no-
 uerit incursurum. **D**atum
 laterani. tercio kalen-

das decembris: pon
tificatus nri anno
octavo. **E**xpliat re
gula fratru minoru.

Incipit testamentu bea
tissimi patris nostri
francisci.